

Kasza Péter: (SZTE–OSZK): *Az elveszett Szamosközy? – Bethlen Farkas művének Bocskairól szóló része*

Bethlen Farkas monumentális Erdély története a késő 17. századi erdélyi történetírás egyik csúcsteljesítménye annak ellenére, hogy alapvetően kompilációs műről van szó. De bizonyos szempontból éppen ebben rejlik a mű unikális jelentősége. A 18. századi összkiadás utolsó kötete tartalmazza az 1604–1606-os esztendőket, vagyis a Bocskai-felkelés történetét. Önmagában is izgalmas, hogy Bocskai mozgalmáról ez az egyetlen olyan beszámoló, amely „belülről”, erdélyi szemszögből beszéli el a felkelés történetét, de még érdekesebb, ha figyelembe vesszük, amire számos jel mutat arra, hogy a Bethlennél olvasható szöveg alapvetően Szamosközy István Bocskairól írt művére alapszik.

Az előadásban példákkal illusztrálva azt mutatom be, mivel igazolható, hogy Szamosközy szövege képezi Bethlen vonatkozó részeinek szubsztrátumát, illetve azt is, hogy a magyarok és erdélyiek szenvedésének, a külföldiek és idegenek kegyetlenkedéseinek leírásával hogyan alapozza meg a szerző a felkelés legitimációját.